

Одълууннаабы о5о сайдар киинэ - «Кунчээн» уһуйаан

«Тэллэй анныгар»

орто бөлөх о5олоругар аналлаах остуол театрынан оонньуу-дьарык

Иитээччи: Сибирякова Айгалина Семеновна

Сыала:

- Оџо оруолга киирэн, куолаһы уларытан оонньуун ситиһи;
- Бэйэ-бэйэни болџойон истиһэр, кэпсиир дьџуру сайыннары;
- Эйэбэс сыһыанна, үтүө санаалаах буолууга иити.

Алтыһар уобаластар: Оџо кэрэни өйдүүр дьџурун сайыннары; Тылын-өһүн сайыннары; Билэр-көрөр дьџурун сайыннары; Оџо уопастыбаџа сылдыһарын, бодоруһарын сайыннары.

Туттуллар маллар: аптаах сап, аптаах холбуйачаан, аптаах мөһөөччүк, банка-куукулалар (Кымырдаџас, Лых, Кутуйах, Куобах, Чыычаах, Саһыл, Баџа), Тэллэй-сэлээппэ, В. Сутеев портрета.

Эрдэ ытыллыбыт үлэлэр: авторы, остуоруйаны билиһиннэри; остуоруйа персонажтарын үллэрэн төрөппүттэргэ баанканан куукулалары онотторуу, тиктэри; персонажтары үллэртээһин, тылларын үөрэти; “Эйэбэс киһи элбэх доџордоох”, “Күн киһитэ көмүскэс, Айы киһитэ аһыныгас” бс хоџооннору кытта билси.

Остуол, фон сайынны дьыл кэминэн киэргэтиллибит, хонуу ортотугар соџотох тэллэй турар.

Хаамыыта:

Иитээччи: Оџолоор, көрүн эрэ, мин илиибэр туох баарый?

Оџолор: Өрүү сап.

Иитээччи: Бу сабынан тугу өрүөххэ сөбүй?

Оџолор: Үтүлүк, бэргэһэ, шарфик, сибиитэрэ уо.д.а.

Иитээччи: Саамай сөп, ол гынан баран, бу боростуой сап буолбатах. Аптаах сап. Кини биһигини остуоруйа дойдутугар тиэрдэбэ. (Сап төкүнүйэн аптаах холбуйачаанна тиэрдэр).

Иитээччи: Саппыт биһигини остуоруйа дойдутугар аџалан биэрдэ ди.

Саппытыгар махтаныххайын эрэ оџолоор.

Оџолор: Махтал эйиэхэ, аптаах сап.

Иитээччи: Оџолоор, көрүн эрэ бу туох турарый?

О5олор: Аптаах холбуйачаан.

Иитээччи: О5олоор, аптаах холбуйачаанга туох баар буолааччыный?

О5олор: Араас остуоруйалар.

Иитээччи: О5олоор, онтон остуоруйа диэн тугуй?

О5олор: Остуоруйаҕа кыыллар, көтөрдөр, оттор-мастар кэпсэтэллэр, сангараллар.

Иитээччи: О5олоор, онтон эһиги ханнык остуоруйалары билэбитий?

О5олор: .....

Иитээччи: Остуоруйалары хантан биһиги хантан билиэхпитий сөбүй?

О5олор: Кинигэттэн, мультиктан көрөн, эбээлэрбит. Ийэлэрбит, дьоммут кэпсээннэриттэн, өссө кукольной театрга көрүөхпүтүн сөп, бэйэбит эмиэ көрдөрүөхпүтүн сөп.

Иитээччи: Эһиги остуоруйа көрүөххүтүн баҕарабыт? Оччобуна мин таабырыннарбын таайын эрэ. (О5олор таабырыны таайдахтарын аайы мөһөөччүктэн остуоруйа геройдарын таһааран иһиллэр):

1. Сибэкки үрдүнэн көтөбүн
Араас дьэрэкээн дьүһүннээхпин диир баар үһү. (*Лыах*).
2. Сып-сыты тумустаахпын,
Чыып-чаап ырыалаахпын диир баар үһү. (*Чыычаах*).
3. Оттооҕор куччугуйбун даҕаны,
Обустааҕар күүстээхпин,
Саамай-саамай үлэһиппин диир баар үһү. (*Кымырдаҕас*).
4. Сайын миигин бадараанга көрүөххүт,
Эһигини көрдөхпүнэ
Ыстаналаан куотуобум
Таайын эрэ киммин. (*Баҕа*).
5. Муоста анныгар саһабын,
Куоскаттан куттанабын диир баар үһү. (*Кутуйах*).
6. Тыаҕа олоробун,
Албыннырбын сөбүлүүбүн диир баар үһү. (*Саһыл*).

7. Өрүүтүн үргүүкпүн,

Куруутун куттаспын диир баар үһү. (*Кубах*).

Иитээччи: Маладыастар, барыларын таайдыгыт дии, бу геройдар бары ханнык остуоруйаҕа бааллар этилэрий?

О5олор: «Тэллэй анныгар».

Иитээччи: Сөп, маладыастар, о5олоор, аптаах холбуйачаан биһиэхэ В. Сутеев «Тэллэй анныгар» остуоруйаны бэлэмнээтэ (портреты көрдөрүү).

Кэпсээнньит буолуо5а – Гарик Мигалкин.

В. Сутеев суруйуутугар остуоруйа «Тэллэй анныгар».

Автор: Биир үтүө күн кымрдаҕас үлэлии сырыттаҕына, эмискэччи күүстээх ардах түспүт.

Кымырдаҕас: Хайдах буолабын,

Ханна саһабын?

Автор: Арай көрбүтэ кып-кыракый тэллэй үүнэн турар эбит, кымырдаҕас сүүрэн тийэн тэллэй анныгар нэьиилэ батан киирбит.

Ардах хаһан бүтэрин кэтэһэн олорбут, ардаҕа өссө күүскэ түспүт. Арай ол олордобуна, нэһииччэ Лыхчаан көтөн кэлбит.

Лыхчаан: Кымырдаҕас, кымырдаҕас

Кынаттарым инчэйдилэр,

Дьүһүннэрэ бардылар.

Миигин баһаалыста

Тэллэй анныгар киллэр.

Кымырдаҕас: Суох, суох манна миэстэ суох, бэйэм нэһиилэ баттым.

Лыхчаан: Сыбарыйсан биэриэххэ, манна иккиэн батыахха.

Кымырдаѳас: Чэ сөп, киир.

Автор: Кымырдаѳас Лыхчааны тэллэй анныгар киллэрбит. Онтон ардахпыт өссө күүскэ түспүт. Арай аттыларынан кутуйах сүүрэн иһэр эбит.

Кутуйах: Ыаѳастаах уу түһэр
Миигин баһаалыста
Тэллэй анныгар киллэрин.

Кымырдаѳас, Лыхчаан: Суох, суох манна миэстэ суох, бэйэбит нэһиилэ баттыбыт.

Кутуйах: Сыѳарыйсан биэриэххэ, манна бары батыахха.

Кымырдаѳас, Лыхчаан: Чэ сөп, киир.

Арай ол олордохторуна тэллэй аттынан Чыычаах ытыы-ытыы кэлбит.

Чыычаах: Кынаттарым инчэйдилэр
Кынаттарым сылайдылар
Миигин баһаалыста
Тэллэй анныгар киллэрин.

Кымырдаѳас, Лыхчаан, Кутуйах: Суох, суох манна миэстэ суох, бэйэбит нэһиилэ баттыбыт.

Чыычаах: Сыѳарыйсан биэриэххэ, манна бары батыахха.

(Тэллэй сэлээшпэтин улаханна уларытыы).

Кымырдаѳас, Лыхчаан, Кутуйах: Чэ сөп, киир.

Автор: Арай ол олордохторуна Куобах сүүрэн кэлбит.

Куобах: Миигин баһаалыста саһарын
Саһыл миигин сиэри гынна.

Кымырдаѳас: Күн киһитэ көмүскэс,
Айыы киһитэ аһыныгас
Куобахчааны аһынахха,
Куобахчааны саһарыхха.

Кымырдаѳас, Лыхчаан, Кутуйах, Чыычаах: Чэ сөп, киир.

Автор: Куобаѳы саһарбыттарын кэннэ, саһыл тийэн кэлбит.

Саһыл: Куобағы көрбөтүгүт дуо,
Манна баара буолаарай?

Бары: Суох, суох манна куобах суох!

Автор: Саһыл чугаһаан кэлэн сытырҕалаан көрбүт.

Саһыл: Арааһа манна саспыт быһылаах
Куобах сыта кэлэргэ диэри дии.

Бары: Суох, суох манна ханна батыаҕай?!

Саһыл: Чэ сеп.

Автор: Саһыл баран хаалбыт. Арай, көрбүттэрэ Күн күлэрэ иһиллэр – (күн күлэр музыка тыһа), ардах аһан хаалбыт, былыт быһыттан күнчээн тахсан кэлбит. Бары үөрэ-көтө тэллэй анныттан тахсан кэлбиттэр.

Кымырдаҕас дыктиргээбит уонна эппит.

Кымырдаҕас: Хайдах хайдаҕый, мин тэллэйгэ киирэрбэр нэһиилэ баппытым дии, онтон билигин бэһиэ буолан баппыппыт.

Баҕа: Ба-бах-бах-ха-ха-ха!

Автор: Ким эрэ күлэрэ иһилибит.

Арай көрбүттэрэ – тэллэй сэлээпэтин үрдүгэр бах-бах баҕа олорор эбит.

Баҕа: Бары хайдах баппыккытын билбэккит дуо? Тэллэйгитин көрүн ээ...

Автор: диэн баран баҕа ыстаналаан баран хаалбыт. Бары тэллэй диэки көрбүттэр уонна хайдах бары баппыттарын дьэ билбиттэр.

Иитээччи: Бары хайдах баппыттара буолуой, оҕолоор?

Оҕолор: (Ардах түспүтүгэр кып-кыракый тэллэй улаатан тахсыбыт).

Иитээччи: Сөп, маладьыастар. Оҕолоор, тэллэй анныгар аан бастакы ким кэлбитэй?

1. Лыяхчаан кэлэн баран туох диэбитин өйдүүгүт дуу?
2. Тэллэй анныгар хаһыа буолан баппыттарый?

3. Куобах кэлэн туох диэбитэй?
4. Остуоруйабыт аата ким диэний, оҕолоор?
5. Остуоруйаны суруйбут киьи аата ким диэн этэй?
6. "Күн киһитэ көмүскэс, Айыы киһитэ аһыныгас" диэн өс хоһоонун ким туттубутай бу остуоруйаҕа?
7. Тоҕо бу өс хоһоонун туттубута буолуой? Ол аата үтүө киһи хайдах буолуохтааҕый?

Иитээччи: Оҕолоор бу остуоруйаны сөбүлээтигит дуу?

Иитээччи: Бүгүн "Тэллэй анныгар" диэн остуоруйаны эһиэхэ кэпсээтэ -
Гарик Мигалкин.

Оруоллары толордулар:

Кымырдаҕас – Артем Дьячковский

Лыяхчаан – Диана Терютина

Кутуйах – Стасик Прокопьев

Чыычаах – Яна Винокурова

Куобах – Гульмира Седалищева

Саһыл – Дайаана Барашкова

Баҕа – Ян Павлов

Оҕолор: "Көрсүөххэ диэри!"